

Татарстан Республикасы ЗАКОНЫ

Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләрен мәжбүри дәүләт иминләштерүе турында

Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы тарафыннан
2012 елның 21 июнендә
кабул ителде

1 статья. Әлеге Законны жайга салу предметы

1. Әлеге Закон "Россия Федерациясе дәүләт граждан хезмәте турында" 2004 елның 27 июлендәге 79-ФЗ номерлы Федераль закон, "Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәте турында" 2003 елның 16 гыйнварындагы 3-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәткәрләренең (алга таба – граждан хезмәткәрләре) гомерен һәм сәламәтлеген мәжбүри дәүләт иминләштерүе буенча түләүләренең очраklarын, тәртибен һәм күләмнәрен билгели.

2. Әлеге Законның гамәлдә булуы башка федераль законнар һәм Россия Федерациясенең норматив хокукый актлары нигезендә дәүләт тарафыннан мәжбүри иминләштерелергә тиешле дәүләт хезмәткәрләренә кагылмый.

2 статья. Гомуми нигезләмәләр

1. Граждан хезмәткәрләренең гомере һәм сәламәтлеге Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтен (алга таба – граждан хезмәте) узуның граждан хезмәте вазыйфасына билгеләнеп куелу көненнән алып граждан хезмәте вазыйфасыннан азат ителү көненә кадәр исәпләнә торган бөтен чоры дәвамында дәүләт тарафыннан мәжбүри иминләштерелергә тиеш.

2. Әлеге Законның 4 статьясындагы 1 һәм 2 пунктларында каралган иминият очраklары барлыкка килгәндә, иминият түләвен алу хокукы, әгәр граждан хезмәткәренең вафаты яки инвалидлык алуы граждан хезмәтен узган чорда имгәнү, травма алу яисә авыру аркасында булса, граждан хезмәте вазыйфасыннан азат ителгәннән соң бер ел дәвамында саклана.

3. Иминиятчене сайлап алу дәүләт ихтыяжлары өчен товарлар ташуга, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру турында Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының вәкаләтле органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

4. Граждан хезмәткәрләре граждан хезмәтен уза торган Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары һәм Татарстан Республикасының башка дәүләт органнары мәжбүри дәүләт иминләштерүе буенча иминләштерүчеләр (алга таба – иминләштерүчеләр) булып торалар.

5. Граждан хезмәткәрләре мәжбүри дәүләт иминләштерүе буенча иминләштерелгән затлар (алга таба – иминләштерелгән затлар) булып торалар.

3 статья. Мәжбүри дәүләт иминияте шартнамәсе

1. Мәжбүри дәүләт иминияте шартнамәсе (алга таба – иминият шартнамәсе) иминләштерүче һәм иминиятче арасында иминләштерелгән зат (файда алучы) файдасына Россия Федерациясе законнарында каралган тәртиптә тәүлекнең 24 сәгәте дәвамында иминият яклавы белән бер календарь елга төзелә.

2. Иминләштерүче иминият шартнамәсендә әлеге Законның 4 статьясындагы 1 пункттында күрсәтелгән иминият очраклары өчен файда күрүчеләрнең даирәсен билгели. Иминият шартнамәсендә файда күрүчеләр буларак иминләштерүче тарафыннан түбәндәгеләр мәжбүри рәвештә аталырга тиеш: иминләштерелгән зат вафат булган көнгә аның рәсми никахта торучы ире (хатыны); иминләштерелгән затның ата-анасы (аны уллыкка алучылар); иминләштерелгән затның ата-анасы булмаса, аны кимендә өч ел тәрбияләгән яки тәэмин итеп торган бабасы һәм әбисе; иминләштерелгән затның аны кимендә биш ел тәрбияләгән яки тәэмин итеп торган үги әтисе һәм үги әнисе; иминләштерелгән затның 18 яшькә житмәгән яисә 18 яшенә житкәнче инвалид булган өлкәнрәк яшьтәге балалары, шулай ук теләсә кайсы оештыру-хокукый рәвешендәгә һәм милек рәвешендәгә белем бирү учреждениесендә белем алучы балалары – укуы тәмамланганчы, әмма 23 яшенә житкәнче; иминләштерелгән затның опекага алынган затлары. Файда күрүчеләр иминият шартнамәсендә дәүләт хезмәткәре тарафыннан аны иминләштерүче билгеләгән тәртиптә бирелә торган мәгълүмат нигезендә күрсәтелә. Файда күрүчеләр иминият шартнамәсендә күрсәтелмәгән очракта, иминләштерелгән затның граждан законнарында билгеләнгән тәртиптә күрсәтелгән варислары файда күрүчеләр булып таныла.

3. Граждан хезмәткәрен граждан хезмәте вазыйфасыннан төзелгән иминият шартнамәсенең гамәлдә булу срогы тәмамланганчыга кадәр азат итү күрсәтелгән граждан хезмәткәренә карата иминият шартнамәсенең гамәлдә булуын граждан хезмәте вазыйфасыннан азат итү датасыннан туктатуга китерә. Күрсәтелгән нигез буенча граждан хезмәткәренә карата иминият шартнамәсенең гамәлдә булуы вакытыннан алда туктатылган очракта, иминиятче иминләштерүчегә әлеге граждан хезмәткәрен иминләштерүгә бәйле рәвештә иминият премиясен шушы дәүләт хезмәткәренә карата иминият шартнамәсенең калган гамәлдә булу чорына пропорциональ өлешендә әлеге Законның 8 статьясында билгеләнгән тәртиптә кире кайтарып бирә.

4 статья. **Иминият очрақлары**

Иминият очрақлары түбөндөгөлөр:

- 1) иминлөштөрөлгөн затның граждандан хезмөтен узган чорда, шулай ук граждандан хезмөтен узган чорда имгәнү, травма алу яки авыру сәбәпле граждандан хезмөтө вазыйфасыннан азат ителгәннән соң бер ел дәвамында вафат булуы;
- 2) иминлөштөрөлгөн затка граждандан хезмөтен узган чорда, шулай ук граждандан хезмөтен узган чорда имгәнү, травма алу яки авыру сәбәпле граждандан хезмөтө вазыйфасыннан азат ителгәннән соң бер ел дәвамында инвалидлык билгеләнү;
- 3) иминлөштөрөлгөн затның граждандан хезмөтен узган чорда имгәнүе яки травма алуы;
- 4) иминлөштөрөлгөн затның, яллаучы вәкиле инициативасы белән медицина бәяләмәсе нигезендә сәламәтлек торышы буенча граждандан хезмөткөрөн били торган граждандан хезмөтө вазыйфасыннан азат итеп, граждандан хезмөтеннән жибереп, хезмөт контрактын өзү өчен нигез булып торган һәм инвалидлык билгеләнүгә бәйлә булмаган авыру алуы.

5 статья. **Иминият суммаларының һәм иминият премияләренен күләмнәре**

1. Иминлөштөрөлгөн затларга (файда күрүчеләргә) түләп торган иминият суммаларының күләмнәре граждандан хезмөткөрөнә үзә били торган граждандан хезмөтө вазыйфасы нигезендә айлык окладынан һәм граждандан хезмөткөрөнә үзә бирелгән граждандан хезмөтө класслы чины нигезендә айлык окладынан гыйбарәт булган граждандан хезмөткөрөнә айлык акчалата керем окладынан (алга таба – оклад) чыгып билгеләнә.

2. Иминият суммасын исәпләгәндә граждандан хезмөткөрөнә иминият очрагы барлыкка килгән көнгә билгеләнгән оклады, аның артуын (индексациясен) да кертеп, исәпкә алына.

3. Иминият очрақлары барлыкка килгәндә, иминият суммалары түбөндөгә күләмнәрдә түләп:

1) иминлөштөрөлгөн зат граждандан хезмөтен узган чорда, шулай ук граждандан хезмөтен узган чорда имгәнү, травма алу яки авыру сәбәпле граждандан хезмөтө вазыйфасыннан азат ителгәннән соң бер ел дәвамында вафат булган очракта – 75 оклад. Күрсәтелгән иминият суммасы файда күрүчеләргә бертигез өлешләрдә түләп;

2) иминлөштөрөлгөн затка граждандан хезмөтен узган чорда, шулай ук граждандан хезмөтен узган чорда имгәнү, травма алу яки авыру сәбәпле граждандан хезмөтө вазыйфасыннан азат ителгәннән соң бер ел дәвамында инвалидлык билгеләнгән очракта:

- I төркем инвалидына – 50 оклад;
- II төркем инвалидына – 35 оклад;
- III төркем инвалидына – 30 оклад;

3) иминләштерелгән зат граждан хезмәтен узган чорда авыр имгәнү яисә травма алган очракта – 20 оклад, жиңелчә имгәнгән яисә травма алган очракта – биш оклад түләнә. Тиешле иминият суммасы түләнә торган имгәнүләрне һәм травмаларны авыр яисә жиңелчә төргә кертү "Хәрби хезмәткәрләр, хәрби жыеннарға чакырылган гражданныр, Россия Федерациясе Эчке эшләр органнарының, Дәүләт янгынга каршы хезмәтенен, наркотик чаралар һәм психотроп матдәләр әйләнешен контрольдә тоту органнарының гади һәм башлык составы затлары, жинаять-үтәтү системасы учреждениеләренен һәм органнарының хезмәткәрләре гомерен һәм сәламәтлеген мәжбүри дәүләт иминләштерүе турында" 1998 елның 28 мартындагы 52-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә билгеләнгән, авыр яисә жиңелчә төргә кертелгән имгәнүләр (яраланулар, травмалар, контузияләр) исемлеге нигезендә гамәлгә ашырыла;

4) иминләштерелгән затның, яллаучы вәкиле инициативасы белән медицина бәяләмәсе нигезендә сәламәтлек торышы буенча граждан хезмәткәрен били торган граждан хезмәте вазыйфасыннан азат итеп, граждан хезмәтеннән жибәрәп, хезмәт контрактын өзү өчен нигез булып торган һәм инвалидлык билгеләнүгә бәйле булмаган авыру алган очрагында – 25 оклад.

4. Граждан хезмәтен узган чорда йә граждан хезмәте вазыйфасыннан азат ителгәннән соң бер ел узганчыга кадәр медик-социаль экспертиза буенча федераль учреждениедә кабат таныклау узган вакытта иминләштерелгән затка инвалидлык төркеме күтәрелсә, иминият суммасы күләме яңа билгеләнгән инвалидлык төркеме буенча окладлар саны белән элеккеге инвалидлык төркеме буенча тиеш булган окладлар саны аермасы тәшкит иткән суммага арттырыла.

5. Әгәр иминләштерелгән затка иминият очрагына бәйле иминият суммасы түләнгән булса, әмма иминият очрагы кергән көннән алып ел дәвамында һәм шуңа турыдан-туры бәйле рәвештә аның сәламәтлеге какшаса яки ул вафат булса, элек түләнгән иминият суммасын (иминият суммаларын) чигерәп, өстәмә иминият түләве башкарыла.

6. Һәр иминләштерелгән зат өчен түләнә торган иминият премиясенен күләме иминият шартнамәсе белән билгеләнә һәм иминләштерелгән затның иминият шартнамәсен төзү вакытына билгеләнгән окладының 25 процентыннан арта алмый.

6 статья. Иминиятчене иминият суммасын түләүдән азат итү нигезләре

1. Иминиятче мәжбүри дәүләт иминләштерүе буенча иминият суммасын түләүдән азат ителә, әгәр иминият очрагы:

1) иминләштерелгән затның суд тарафыннан билгеләнгән тәртиптә ижтимагый куркыныч дип танылган гамәл кылуы аркасында булса;

2) иминләштерелгән затның алкоголь, наркотик яки агулы матдәләр белән исерүенә турыдан-туры бәйле булса, һәм ул суд тарафыннан расланса;

3) иминләштерелгән затның үз сәламәтлегенә белә торып зыян китерүе яки иминләштерелгән затның үзенә кул салуы аркасында булса, һәм ул суд тарафыннан расланса.

2. Иминләштерелгән затның вафат булуы үзенә кул салу аркасында булып,

суд тарафыннан расланса, иминиятче иминият суммасын түлөүдөн азат ителми.

3. Иминият суммасын түлөүдөн баш тарту турында карар иминиятче тарафыннан кабул ителә һәм иминләштерелгән затка (файда күрүчегә) һәм иминләштерүчегә, күрсәтелгән баш тарту сәбәпләрен мәжбүри рәвештә дәлиллек нигезләп, иминият суммасын түлөүне гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән вакыт эчендә язмача хәбәр ителә.

7 статья. Иминият суммаларын түлөү тәртибе һәм шартлары

1. Иминият түлөүләрә иминләштерелгән затның (файда күрүченең) гаризасы һәм иминләштерүче тарафыннан тапшырылган, иминият очрагы барлыкка килүне раслый торган документлар нигезендә иминиятче тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Иминият түлөвен гамәлгә ашыру турында карар кабул итү өчен кирәкле документларның исемлеге, аларны тапшыру һәм карау тәртибе иминият шартнамәсе белән билгеләнә.

3. Иминият суммалары иминләштерелгән затларга башка төрле иминият шартнамәләре буенча тиешле суммаларга бәйсез рәвештә түләнә.

4. Иминиятче тарафыннан иминият суммалары иминләштерелгән затларга (файда күрүчеләргә) рубльләрдә түлөнәргә тиешле суммаларны иминият шартнамәсендә билгеләнгән ысул белән күчереп түләнә.

5. Иминият суммаларын түлөү күрсәтелгән түлөү турында карар кабул итү өчен кирәкле документлар алынган көннән алып 10 көн эчендә башкарыла.

8 статья. Иминләштерүче һәм иминиятченең үзара исәп-хисап ясау тәртибе

1. Иминият шартнамәсенә гамәлдә булу чоры дәвамында иминләштерелгән затларның окладлары күләмнәре, шулай ук аларның саны үзгәрсә, күрсәтелгән хәлләргә бәйлә рәвештә алынып бетмәгән яки артык алынган иминият кертемнәре суммалары өстәмә түлөнәргә яисә кире кайтарылырга тиеш. Иминият шартнамәсен төзегән яклар килешүе буенча күрсәтелгән суммалар иминият шартнамәсенә чираттагы гамәлдә булу чорында иминият кертемнәре күләмнәрен билгеләгәндә исәпкә алынырга мөмкин.

2. Иминият кертемнәрен иминләштерүче тарафыннан кертүнең дәвамлылыгы иминият шартнамәсе белән билгеләнә.

9 статья. Мәжбүри дәүләт иминләштерүенә чыгымнарны финанслау

Мәжбүри дәүләт иминләштерүенә чыгымнарны финанслау Татарстан Республикасы бюджетының бу максатларга каралган акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

10 статья. Әлеге Законның үз көченә керүе

1. Әлеге Закон 2013 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә, моңа әлеге Законның рәсми басылып чыккан көненән соң 10 көн узгач үз көченә керә торган 2 статьясының 3 өлеше һәм әлеге статьясының 2 өлеше керми.

2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты әлеге Законда каралган Татарстан Республикасы норматив хокукый актларын кабул итүне тәэмин итәргә тиеш.

Татарстан Республикасы
Президенты

Р.Н. Миңнеханов

Казан, Кремль
2012 елның 14 июле
№ 55-ТРЗ